

1

בתי המשפט

א. 2579/02	בית משפט השלום ירושלים
	בפני: כב' השופט אברהם רובין

התובעים	בעניין:	1. אילנה חן
-		2. בן ציון חן
-		3. רונית חמו
-		4. אלי חמו
-		5. חגית שילה
-		6. חזי שילה
הנתבעת		7. דני יקותיאל
-		8. שולמית יקותיאל
-		ע"י ב"כ עו"ד מאיר רוזן
הנתבעת		נ ג ד
-		אופיר טורס בע"מ
-		ע"י ב"כ עו"ד אייל מיכאלי

פסק דין**כללי:**

1. התובעים הינם ארבעה זוגות אשר הזמינו חבילות נופש אצל הנתבעת. כל אחד מן הזוגות הזמין ארבע חבילות נופש - שתיים לו ושתיים לשני ילדיו - בסכום כולל של 2,500 דולר (625 דולר לחבילה).
- על פי המוסכם היו אמורים התובעים להתארח במלון פרלה בסלובניה. בנוסף לשהותם במלון הובטח להם על ידי נציגת הנתבעת, כי יקבלו סיור טעימות יין, ביקור במרתף יין, טיול לאגם בלד, 5 כניסות לקזינו, וכניסה אחת לערב בידור (ראה ת/1 אשר נרשם על ידי נציגת הנתבעת, כאמור בעמ' 14 לפרוטוקול שורה 13).
- בעת ההזמנה עמדו התובעים, באמצעות נציגיהם שטיפלו בהזמנה - התובעים 3-4, על כך שבמלון תהיה בריכה, ועל כך שילדי הזוגות ישוכנו בחדרים צמודים לחדרי ההורים (עמ' 13 לפרוטוקול שורות 15-18, עמ' 14 שורות 17-18).
- בפועל, כך לטענת התובעים, הפכה החופשה לסיוט מתמשך (לדוגמא - סעיף 16 לתצהירו של התובע מס' 2).
- לטענת התובעים, משהגיעו למלון הסתבר כי אחד מאגפי המלון מצוי בשיפוצים נרחבים. כתוצאה מן השיפוצים סבלו התובעים מרעש ולכלוך. הגישה לבריכת השחיה נחסמה. בחלק מן החדרים לא היו מים חמים באופן רציף, וגם הטלפונים לא עבדו לפרקים.
- דגש מיוחד שמים התובעים על כך שלא ניתנו לילדיהם חדרים צמודים לחדרי ההורים, דבר שגרם למתח וחרדה בקרב ההורים והילדים כאחד, במיוחד על רקע הטלפונים שלא תמיד היו תקינים. כמו כן, טוענים התובעים כי לא קיבלו דבר מן הדברים שהובטחו להם בת/1, למעט כניסה אחת לקזינו.
- במצב דברים זה, טוענים התובעים כי במקום לנפוש במלון ובבריכה כפי שתכננו מלכתחילה, נאלצו לצאת יום לסיורים מחוץ למלון. אשר על כן, הגישו התובעים את תביעתם, בה הם עותרים לפיצוי בסך 14,000 ש"ח לכל זוג תובעים.

ההליכים:

2. התביעה נדונה בראשיתה לפני כב' השופט רומנוב, אשר קבע בישיבת קדם המשפט מיום 17.3.03 כי הצדדים יגישו את עדויותיהם הראשיות בתצהירים. מטעם התובעים הוגשו תצהירים של התובעים 2, 4, 6 ו-7, ואילו מטעם התובעות 1, 3, 5 ו-8 לא הוגשו תצהירים. מטעם הנתבעת הוגש תצהיר אחד ויחיד של הגב' ענת טרבולוס. בישיבת קדם המשפט שהתקיימה לאחר הגשת התצהירים לא העיר ב"כ הנתבעת דבר על כך שלא הוגשו תצהירים מטעם התובעות אלא הדגיש אך זאת: **"אנו נרצה לחקור את כל מי שהשתתף בטיול הזה"** (ההדגשה שלי - א.ר.). למרות זאת, בפתח ישיבת ההוכחות התנגד ב"כ הנתבעת לכך שתחקרנה לפניי אותן תובעות, אשר מטעמן לא הוגש תצהיר. דחיתי התנגדות זו של ב"כ הנתבעת לנוכח הצהרתו בקדם המשפט לפיה הוא מבקש לחקור את כל מי שהשתתף בטיול, וכך נחקרו גם התובעות בחקירה נגדית, על סמך הצהרתן שעדותה הראשית של כל אחת מהן זהה לעדותו הראשית של בן זוגה.

טענות הנתבעת:

3. בפי הנתבעת מספר טענות שהעיקריות בהן מפורטות להלן:
- א. טענתה המרכזית של הנתבעת היא, שמעמדה בעסקה נשוא התביעה הוא מעמד של מתווכת בלבד בין התובעים לבין המלון בסלובניה. כיוון שכך, מצומצמת אחריותה של התובעת לביצוע מדוייק של ההזמנה כפי שנדרשה על ידי התובעים, ואין היא אחראית לאופן יישום ההזמנה בפועל. בהקשר זה טוענת הנתבעת כי אין מחלוקת שההזמנה הועברה למלון ללא תקלות, ואין גם מחלוקת שהמלון עימו התקשרה הנתבעת הינו ספק שרותים סביר שיש לה ניסיון חיובי עימו, ולא היתה לה שום סיבה לצפות מראש שבפועל יהיו תקלות.
- ב. הנתבעת כופרת בטענת התובעים לפיה נמסר להם במלון כי הנתבעת קבלה הודעה מראש שהמלון מצוי בשיפוצים.
- ג. אשר לנזק, טוענת הנתבעת כי הנזק הנתבע מופרז לאין שיעור. לטענתה גם אם היו תקלות בחופשה עדיין נהנו ממנה התובעים הנאה לא מבוטלת. הנתבעת גם מפנה לכך שמרכיב ניכר מכל חבילה שנרכשה הוא עלות הטיסות והמיסים, אשר אין מחלוקת כי סופקו ללא תקלות. הנתבעת אף מציינת כי הוכח שהתובעים התכוונו מלכתחילה לסייר מחוץ למלון. בנוגע לחדרי הילדים טוענת הנתבעת, כי לא התחייבה שהחדרים יהיו צמודים לחדרי ההורים, אלא רק התחייבה להעביר את בקשת התובעים בנושא זה למלון, שהוא הגורם היחיד שמוסמך להקצות את החדרים.
- ד. כמו כן, טוענת הנתבעת כי התובעים לא עשו מאמץ סביר להקטין את נזקיהם, כגון להתקשר לנציגי הנתבעת בארץ כדי לדווח להם על התקלות ולאפשר להם למצוא להן פתרונות, כגון העברת התובעים למלון אחר.

דיון והכרעה:**מעמדה של הנתבעת:**

4. כאמור, הנתבעת טוענת כי מעמדה הוא כמעמד מתווכת בלבד. לביסוס טענתה מביאה הנתבעת פסקי דין שונים שלחלקם אתייחס בהמשך הדברים. כמו כן, טוענת הנתבעת כי מעמדה כמתווכת בלבד הובהר בכתב לתובעים בדמותם של ה"תנאים הכלליים לידיעת הלקוחות" שצורפו לתצהירה של הגב' טרבולוס. טענה אחרונה זו אינה מקובלת עלי, מן הטעם הפשוט שלא הוכח מה הקשר בין מסמך זה לבין התובעים. כך, הגב' טרבולוס לא הצהירה בתצהירה כי מסרה מסמך זה לידי התובעים, או שיידעה

אותם בדרך אחרת לגבי הכתוב בו. יתר על כן, המסמך עצמו אינו נושא את הלוגו של הנתבעת אלא לוגו של גוף בשם "צ'רטר טור" שהקשר שלו לתביעה שלפני לא הוברר. אמנם, מן הנאמר בתחתית המסמך ניתן להבין כי המסמך הוא חלק מחוברת טיולים מאורגנים של הנתבעת, אולם לא הוכח לפני כי החופשה שרכשו התובעים היא טיול מאורגן הכלול בחוברת. על כן, למסמך זה אין משקל כלשהו, וזאת מבלי שאצטרך להביע דעתי האם המסמך מהווה חוזה אחיד הכולל תניות מקפחות. אדון, אם כן, בפסיקה שהובאה על ידי הצדדים.

5. נקודת המוצא לבחינת מעמדה של הנתבעת היא פסק דינו של כב הנשיא זיילר בעניין ת.א. (מחוזי י-ם) 165/88 דהן **אאידה ואח'** נ' **זאב רפאל** (לא פורסם), אשר בו נפסק כי:

"חוששני שנקודת המוצא המשפטית של התובעים בהליך זה אינה מדוייקת. הם יוצאים מהנחה שהנתבע אחראי לכל פגם שהיה בטיול. לפי טיעון זה הוא יהיה אחראי גם אם מכונית התקלקלה והתובעים נאלצו להמתין שעות עד לתיקונה, וגם אם סדין במלון לא היה נקי ונגרמה לתובע כלשהו עוגמת נפש. אינני סבור שזהו המצב המשפטי. הנתבע הינו סוכן נסיעות אני מוכן "להדביק" לו תואר נוסף המיטיב עם התובעים, הוא התואר של מארגן הטיול. בתור שכזה מוטל עליו לבחור את השירותים ושאר האמצעים הדרושים כדי שהטיול יקויים במועדים עליהם התחייב וברמה עליה התחייב. משבחר בשירותים, ואם בחר בהם במיומנות ראויה, אין הוא אחראי לשיבושים שחלו, אם חלו, ושאותם לא ניתן היה ולא צריך היה לצפות"

(עמ' 2 לפסק הדין).

אך ממשיך כב' הנשיא זיילר וקובע כי:

"משדאג הנתבע לשכן את התובעים במלונות כאלו, הממלאים את תנאי היותם בעלי שלושה כוכבים, יצא ידי חובה, זאת אפילו אם היה בחדר אחד לכלוך, או אפילו היתה קומה אחת או שתיים במלון במצב של שיפוץ. אני מוכן להניח לטובת התובעים שאילו ידע הנתבע או צריך היה לדעת שמלון מסויים כולו מלוכלך ואינו מתפקד כהלכה, או שכולו נתון בשיפוץ שאינו מאפשר מגורים תקינים, היה מפר את ההסכם אילו שילח את התובעים לשם".

(שם, בעמ' 3 לפסק הדין).

העולה מן האמור לעיל הוא, שלא ניתן לקבוע כבקשת הנתבעת, שלפי הלכת אאידה דהן מעמדה של הנתבעת הוא מעמד של מתווכת גריידא, שכן גם כב' הנשיא זיילר היה מוכן להניח שבמקרה בו מתרחשות תקלות חמורות שהיה על סוכן הנסיעות לצפותן מראש הרי שתוטל על הסוכן האחריות לפיצוי לקוחותיו.

6. אני סבור שהיקף אחריותו של סוכן הנסיעות משתנה ממקרה למקרה בהתאם לנסיבותיו, ולצורך כך ניתן לתאר שני סוגים של מקרים. סוג אחד של מקרים הוא מקרים שבהם הלקוח דורש מסוכן הנסיעות שיזמין עבורו חדר פלוני במלון אלמוני, שהלקוח נוקב בשמו במפורש. בסוג מקרים זה שיקול הדעת של הסוכן מוגבל מאוד, וכך גם אחריותו מצטמצמת בעיקרה לביצוע ההזמנה בדייקנות בהתאם לדרישות הלקוח. במקרים אלו משמש הסוכן כמתווך גריידא בין הלקוח לבין המלון.

הסוג השני של המקרים הוא מקרים שבהם הנתבע הוא גוף אשר שיווק ללקוחו טיול מאורגן מאי וע' ת'. במקרים מסוג זה קובע מארגן הטיול את כל פרטיו, ולכן גם אחריותו רחבה הרבה יותר. המקרה שלפני הוא מקרה ביניים.

במקרה שלפני הנתבעת המליצה לתובעים על המלון לאחר ששמעה מהם את דרישותיהם

וציפיותיהם לגבי החופשה המתוכננת (ראה - סעיף 4 לתצהירה של טרבולוס). על כן, אחריותה אינה כאחריותו של מתווך גריידא, גם אם אינה עולה כדי אחריותו של מי שמשווק טיול מאורגן.

7. ברוח הדברים דלעיל, ובהתאם לפסק הדין בעניין אאידה דהן, קבעה הפסיקה כי סוכן נסיעות הוא רשן אם לא טרח לברר, בזהירות סבירה, מה מצבו של המלון אליו הוא "שולח" את לקוחותיו (ת.א. 10400/98 **ביקל נ' אל על** (לא פורסם) - צוטט בת.ק. 11072/97 **פלדמן נ' חברת השטיח המעופף בע"מ** אשר צורף לסיכומי הנתבעת).

כמו כן, הטילה הפסיקה אחריות על סוכן נסיעות במקרים בהם התקיימו שיפוצים נרחבים במלון שהוזמן עבור הלקוחות. (ת.א. (י-ם) 25097/98 **אברהם רוט נ' נתור איחוד סוכניות לתיירות בע"מ**, פורסם בנבו - המאגר המשפטי הישראלי, וכן - ת.ק. (ת"א) 2689/02 **זיו מגי נ' עידו נסיעות ותיירות בע"מ**, פורסם בנבו - המאגר המשפטי הישראלי).

8. לעומת זאת, פסקי הדין שצרפה הנתבעת לתמיכה בעמדתה אינם ממין העניין, כיוון שהם עוסקים במקרים בהם התקלה שאירעה שונה מבחינה מהותית או מבחינת חומרתה, מן התקלות הנטענות בתביעה שלפניי.

בכל הכבוד הראוי לא אתייחס לכל אחד מפסקי הדין של בתי משפט השלום שצרפה הנתבעת לסיכומיה, אלא אתייחס רק לפסק דינו של בית המשפט המחוזי בבר"ע 3278/01 **רענן בר טוביה נ' רג'ואן נסיעות בע"מ** (לא פורסם). פסק דין זה שונה לחלוטין מעניינינו, כיוון ששם נדונה שאלת חובתה של סוכנת נסיעות לצפות את קריסתה של חברת תעופה שממנה הוזמן כרטיס הטיסה עבור התובע. דומני שאין צורך להרחיב על כך שיש הבדל של שמים וארץ, תרתי משמע, בין האפשרות לצפות קריסה של חברת תעופה, לבין האפשרות והחובה לצפות קיומם של שיפוצים נרחבים במלון; זה אירוע שמטיבו הוא בלתי צפוי, וזה אירוע שמעצם טיבו צפוי ומתוכנן מראש. זה אירוע שלא ניתן לצפות מסוכן הנסיעות להתכונן אליו מראש, ואילו השיפוצים הם אירוע שניתן וצריך לדרוש מסוכן הנסיעות שיתכונן אליו בדרך של התעדכנות שוטפת בינו לבין המלון לגבי מצב המלון.

9. האירועים שאירעו בפועל ואחריות הנתבעת בגינם.

כאמור, הוכח לפניי כי האירועים במלון אכן היו חריגים וקשים. הנתבעת אינה חולקת על כך שהמלון היה בשיפוצים נרחבים. היא אמנם טוענת כי השיפוצים נעשו באגף אחר של המלון אולם בהעדר ראיה לסתור, וגם לנוכח עדותם של התובעים, התרשמתי כי השיפוצים גרמו להם סבל רב, ואני מאמין לתובעים כי היו תקלות ברשת הטלפונים, ובאספקת המים החמים. השיפוצים הנרחבים במלון ותוצאותיהם; הרעש, הלכלוך, השבתת הבריכה והתקלות ברשת הטלפונים ובאספקת המים החמים - אשר סביר להניח שגם הם תוצאה של השיפוצים - גרמו לכך שלא התאפשרו לתובעים "מגורים תקינים" במלון - כלשון כב' הנשיא זיילר בעניין אאידה דהן. לא מדובר בתקלות בלתי צפויות בעליל כגון תקלה במעלית, שבירת כיסא, או חדר מלוכלך, כנזכר בפסקי הדין שהובאו על ידי הנתבעת. מדובר באירוע מתוכנן של שיפוצים שהיה על הנתבעת לצפותו, ומשלא עשתה את שנדרש ממנה כדי לוודא שהמלון אינו בשיפוצים, מוטלת עליה האחריות לפיצוי התובעים. בהקשר זה אעיר, כי אין מבחינתי חשיבות לשאלה האם הנתבעת קבלה הודעה מהמלון על השיפוצים או לא, שכן גם בהנחה שהודעה כאמור לא התקבלה אצלה אין בכך כדי לגרוע מחובתה של הנתבעת כלפי התובעים, אלא כדי לבסס, אולי, עילת תביעה של הנתבעת נגד המלון.

10. אשר לשרותים שהתחייבה הנתבעת לספק לתובעים ללא תשלום כאמור במסמך ת/1; אין מחלוקת שאף אחד מן השרותים הללו לא סופק לתובעים, למעט כניסה אחת חינם לקזינו, ועל כן חובת הנתבעת לפצות את התובעים בגין אי עמידתה בהתחייבותה זו. הנתבעת אף הודתה בחבותה בעניין זה, כאמור במכתבה מיום 17.10.01 לתובעים (נספח לתצהירו של התובע מס' 4 - אלי חמו).

11. עניין אחרון המצריך התייחסות מיוחדת הוא נושא החדרים הצמודים עבור הילדים. הגב' טרבולוס אישרה בחקירתה כי התובעים הזמינו חדרים צמודים עבור ילדיהם (עמ' 13 לפרוטוקול, שורות 10-17), אלא שלדבריה הנתבעת לא יכולה היתה להתחייב לכך שהמלון אכן יקצה לתובעים חדרים צמודים (עמ' 13 לפרוטוקול שורות 11-13). ואולם, כאשר נשאלה הגב' טרבולוס אם אמרה לתובעים שאין באפשרותה להתחייב להקצאת חדרים צמודים השיבה בהגינותה בשלילה, אם כי טענה שאמרה לתובעים כי תשתדל לתת להם חדרים צמודים (עמ' 13 לפרוטוקול שורות 29-30). אודה, כי עניין זה חמור בעיני במיוחד. נושא החדרים הצמודים יכול להיות קריטי לגבי הורים היוצאים לחופשה עם ילדים קטנים (ת.ק. 3897/02 **בר מוחה נ' קשרי תעופה** - לא פורסם). אין זה סביר בעיני שהנתבעת טוענת כי אין ביכולתה להבטיח הקצאתם של חדרים צמודים, אך בכל זאת היא לא טרחה להבהיר זאת לתובעים בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, ובבא יום פקודה, כאשר מתברר שלא הוקצו לתובעים חדרים צמודים, היא מסירה מעליה את האחריות לכך. אני סבור שחובתה של הנתבעת היתה להבהיר לתובעים שאינה יכולה להתחייב כלפיהם על הקצאת חדרים צמודים, ומשלא עשתה כן, באופן ברור ומפורש, הרי שעליה לשאת בנזק שנגרם לתובעים.

ודוק, בדבריה של הגב' טרבולוס לפיה אמרה לתובעים כי תשתדל להשיג עבורם חדרים צמודים אין די כדי להוציא את התובעת ידי חובתה להודיע לנתבעים **במפורש** שאינה יכולה להתחייב בנושא זה.

הערכת הנזק:

12. נקודת המוצא לבחינת הערכת הנזק שנגרם לתובעים היא, שוב, דבריו של כב' הנשיא זיילר בפרשת אאידה דהן:

"בבואי לשקול את הפיצוי המגיע לתובעים עבור שתי הפרות שוליות אלו של ההסכם, אני מביא בחשבון את העובדה שעיקר "העיסקה" בוצע.

...
אני גם מביא בחשבון את התמורה הכוללת עבור הסיור כולו. לא תמיד צריכה להיות קורולציה בין התמורה לנזק שנגרם, לעיתים הנזק מנותק לחלוטין מהקשר כלשהו לתמורה... הכל תלוי בסיבות ובנסיבות."

(עמ' 9 לפסק הדין, וראה גם - ע"א 430/79 **כוכבה בנישתי נ' רינה ששון** פ"ד לה(2) 400, וכן - ת.א. 52167/99 **הורנשטיין נ' אופיר טורס ואח'** (לא פורסם)).

עלי לבחון, אם כן, האם האירועים המתוארים לעיל מהווים קריסה מוחלטת של החופשה שהזמינו התובעים, עד שמגיעה להם השבה מלאה של הכספים ששולמו עבור חבילות הנופש, ובנוסף לכך פיצוי בגין עוגמת הנפש, או שמא מגיע לתובעים פיצוי חלקי המבטא את אובדן ההנאה מחד, והסבל מאידך, שנגרמו להם בהשוואה להנאה שלה ציפו מלכתחילה.

13. מן העדויות שנשמעו לפניי אני מסיק כי העסקה לא קרסה לחלוטין, אך אין ספק בליבי כי נגרמו לתובעים סבל ואובדן הנאה משמעותיים.

את מסקנתי זו אני מבסס על כך שהוכח לפניי כי נגרמה לתובעים עוגמת נפש כאמור לעיל, אך גם הוכח לפניי כי מלכתחילה תכננו התובעים לסייר באזור בו נמצא המלון ואף שכרו מראש כלי רכב לצורך כך (ראה, למשל, עדותו של התובע מספר 6 בעמ' 4 לפרוטוקול שורה 12, ועדות התובע מספר 4 שורות 5-6). יחד עם זאת, התובעים הדגישו כי מלכתחילה תכננו לצאת לטיולים קצרים, ולאור השיפוצים במלון נאלצו לצאת לסיורים ארוכים מחוץ למלון, אם כי רוב התובעים אשרו כי שאבו הנאה מסויימת מן הסיורים. התרשמותי הינה שבעניין זה נמצאת האמת אי שם באמצע; התובעים לא תכננו לשבת כל היום במלון, ומאידך לא התכוונו לסייר כל יום, וכל היום, מחוץ למלון.

לכך אוסיף, כי גם אם נהנו התובעים מן הסיורים הרי שאין לי ספק שכאשר שהו התובעים במלון נגרמה להם עוגמת נפש כתוצאה מן השיפוצים ותוצאותיהם.

כאמור לעיל, אני סבור שנגרמה לתובעים עוגמת נפש לא מבוטלת גם בשל העובדה שהבריכה היתה לא פעילה ובשל כך שחדרי הילדים לא היו צמודים לחדרי התובעים, שני עניינים שעלו במפורש בעת הזמנת החופשה.

ולבסוף, זכאים התובעים לפיצוי בגין העובדה שלא סופקו להם השרותים הנזכרים בת/1. אשר לטענת הנתבעת כי סיפקה לתובעים את שרותי הטיסה והמיסים שמהווים חלק ניכר ממחיר החבילה (עמ' 19 לפרוטוקול שורות 15-16); טענה זו אינה מקובלת עלי. התובעים לא בקשו לטוס לשם טיסה, אלא בקשו לנפוש במחוז חפצם, והשאלה היא האם נהנו מן החופשה שרכשו כפי שרשאים היו לצפות מלכתחילה.

14. אני ער לכך שמן העדויות שנשמעו לפניי ניתן לדלות ניואנסים כאלו ואחרים לגבי היקף עוגמת הנפש שנגרם לכל אחד מזוגות התובעים. ברם, לדעתי מדובר בהבדלים לא משמעותיים, ולנוכח העובדה שאיש מבעלי הדין לא העלה נושא זה בסיכומיו אני קובע כי עוגמת הנפש שנגרמה לכל אחד מן הזוגות היא, בשורה התחתונה, שווה.

הקטנת הנזק:

15. טוענת התובעת כי הנתבעים לא עמדו בחובתם להקטין את נזקם בכך שלא התקשרו לנציגי הנתבעת בארץ כדי שאלו יוכלו לנסות לפתור את התקלות שאירעו, כגון להעביר את התובעים למלון אחר.

התובעים אינם חולקים על כך שלא התקשרו לנציגי התובעת, אולם לטענתם טענה זו של הנתבעת מהווה שינוי חזית (עמ' 6-7 לפרוטוקול). אני סבור שהצדק עם התובעים שמדובר בשינוי חזית, אולם גם אם לא היה מדובר בשינוי חזית, דינה של טענת הנתבעת להידחות, כיוון שהנתבעת לא הניחה תשתית עובדתית מינימלית לביסוסה של טענתה זו. נקודת המוצא היא שהנטל להוכיח את הטענה בדבר הקטנת הנזק מוטל על כתפי הנתבעת, ולכן ככל שקיימת אי ודאות לגבי התשתית העובדתית העומדת ביסוד טענה זו, אזי היא לא צריכה לעמוד לרועץ לתובעים (ע"א 462/81 מאיר שמחון נ' יוסף בכר חברה לבניין ופיתוח בע"מ פ"ד(1) 701, 706-708, וכן ע"א 411/87 עמי חזן נ' פנינה דגן פ"ד מג(2) 273, 279).

כך, הנתבעת לא טענה ולא הוכיחה שבאותו אזור יש מלון אחר ברמה שוות ערך שיכול היה להוות תחליף הולם למלון נשוא דיוננו, והיא לא טענה שמלון כאמור היה זמין לקליטת שמונת התובעים עם ילדיהם. נהפוך הוא, התובע מספר 4 אשר העיד על עצמו כי הוא מכיר היטב את האזור בו שהו התובעים (עמ' 6 לפרוטוקול שורות 5-6), ציין כי: "זה היה מקום מרוחק יחסית מכל מקום אחר, וגם אם היינו מתקשרים לענת (טרבולוס - א.ר.), זה לא היה עוזר" (עמ' 6 לפרוטוקול שורות 12-13). אומנם מיד בהמשך דבריו מאשר התובע מס' 4 כי אם היו מציעים לו לעבור למלון אחר היה מסכים לכך, אולם אני סבור שיש להבין את תשובתו זו כתשובה ערטילאית לשאלה ערטילאית, והנתבעת אינה יכולה להיבנות מכך.

אשר לפסק הדין בע"א (ת"א) 359/83 אל על שרותי שכר בע"מ נ' צבי ויזל ואח' פס"מ מד(2) 123, עליו בקשה להסתמך הנתבעת; פסק זה דין אינו רלוונטי לענייננו, כיוון שבו נדונה בעיקר שאלת סבירות הפעולה שנדרשה מן הצד הנפגע לצורך הקטנת הנזק, ואילו במקרה שלפניי השאלה היא אחרת - האם הניחה הנתבעת תשתית עובדתית מינימלית לביסוס טענתה שהנזק היה מוקטן אילו התקשרו התובעים עם נציגי הנתבעת בארץ.

סוף דבר:

16. לאור כל האמור לעיל, ולאחר ששקלתי את הנתונים השונים, אני סבור שהפיצוי הראוי לכל זוג תובעים צריך לעמוד על סך של 5,000 ש"ח.

אשר על כן אני פוסק כדלקמן :

- (א) הנתבעת תשלם לכל אחד מזוגות התובעים (1-2, 3-4, 5-6, ו-7-8) סך של 5,000 ₪.
- (ב) כמו כן, תישא הנתבעת בהוצאותיהם של כל אחד מזוגות התובעים בגין תביעה זו, וכן בשכ"ט עו"ד של כל אחד מן הזוגות בסכום של 1,000 ₪ בצירוף מע"מ כחוק.
- (ג) כל הסכומים הנ"ל ישאו הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד ליום התשלום בפועל.

ניתן היום, י"א בתמוז תשס"ד (30 ביוני 2004) בהעדר הצדדים.

אברהם רובין, שופט

ר.ג.